6. శతక పద్యాలు

నేపథ్యం:

శతకం అంటే వంద, నూరు లేదా అంత కన్నా ఎక్కువ పద్యాలు గలది

శతక పద్యాలు, ముక్తకాలు వేటికవే స్వతంత్రాలు

శతకం

శతకం మొత్తం ఒకే రస ప్రధానంగా ఉంటుంది

ప్రతి పద్యం చివర ఒకే మకుటం (పదం/పాదం) పునరావృతమవుతుంది.
ఉదా. విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ!

1. కష్టబెట్టబోకు కన్నతల్లి మనసు
నష్టబెట్టబోకు నాన్న పనులు
తల్లిదండ్రులన్న దైవసన్నిభులురా
లలిత సుగుణ జాల ! తెలుగు బాల!

2. పరుల కొరకె నదులు ప్రవహించు గోవులు
పాలనిచ్చు, చెట్లు పూలు పూయు
పరహితమ్ము కంటె పరమార్థమున్నదా
లలిత సుగుణ జాల! తెలుగు బాల!

3. బావి నీటిలోన ప్రతిబింబమును చూపి
సింహమును శశంబు సంహరించె
తగునుపాయమున్న తప్పున పాయమ్ము
లలిత సుగుణ జాల! తెలుగు బాల!

4. సాధు సంగమమున సామాన్యుడును కూడ
మంచి గుణములను గ్రహించుచుండు
పుష్పసౌరభము పొందదా దారంబు
లలిత సుగుణ జాల! తెలుగు బాల!

5. తనకు తగని పిచ్చి పనులకు పోనేల
అడుసు త్రొక్కి కాలు కడుగ నేల
కోతి మేకు పీకి కోల్పోయె ప్రాణాలు
లలిత సుగుణ జాల! తెలుగు బాల

6. కష్ట సాధ్యమైన కార్యమ్ము నెరవేర్చ
నైక మత్యమే మహాబలమ్ము
పావురములు వలను పైకెత్తు కొని పోవె
లలిత సుగుణ జాల! తెలుగు బాల!

I. వినండి-సంభాషించండి.

1. శతకమనగా నేమి? శతకపద్య లక్షణాలేవి?
2. మీకు తెలిసిన కొన్ని శతకముల పేర్లను చెప్పండి.

II. చదవండి-ఆలోచించండి-రాయండి.

పదజాలం పెంపొందించుకుందాం- భావాలు నేర్చుకుందాం.

1. దైవ సన్నిభులు = దైవంతో సమానులు.

భావం: కన్నతల్లి మనసు ఎప్పుడూ కష్టపెట్టకూడదు. నాన్న పనులకు నష్టం కలిగించకూడదు. తల్లిదండ్రులంటే దేవుడితో సమానం.

2. పరులు = ఇతరులు; ప్రవహించు = పారు; గోవులు = ఆవులు; హితము = మేలు, మంచి

భావం: నదులు ఇతరుల కోసమే ప్రవహిస్తాయి, ఆవులు ఇతరుల కోసం పాలు ఇస్తాయి. చెట్లు కూడా ఇతరుల కోసమే పూలు పూస్తాయి. తోటి వారికి మేలు చేయడం కన్నా మంచి పని లేదు.

3. ప్రతిబింబము = నీడ; శశం = కుందేలు; సంహరించె = చంపె; అపాయము = ఆపద

భావం: బావినీటిలో నీడను చూపించి సింహాన్ని కుందేలు చంపేసింది. తగిన ఉపాయముంటే అపాయం తప్పుతుంది.

4. సంగమము = స్నేహము; సౌరభము = సువాసన;

భావం: మంచి వాళ్ళతో స్నేహం వల్ల సామాన్యుడు కూడా మంచి గుణాల్ని గ్రహిస్తాడు. పూవులతో కూడిన దారానికి కూడా సువాసన లభిస్తుంది కదా!

5. అడుసు = బురద; కోల్పోవు = పోగొట్టుకొను

భావం: బురదను తొక్కి కాలు కడుగుకోవడం ఎందుకు? తనకు తగని బుద్ధిలేని పనులు చేయడం ఎందుకు? పనికి మాలిన కోతి దూలము నందలి మేకును ఊడదీసి అందులో నలిగిపోయి ప్రాణాలు పోగొట్టుకుంది. కాబట్టి తనకు కాని పనులు చేయరాదు.

6. కార్యము = పని; ఐకమత్యము = కలిసి మెలిసి ఉండుట.

భావం: ఎంత కష్టమైన పని అయినా పూర్తి చేయాలంటే ఐకమత్యంగా ఉండటం చాలా అవసరం. వలలో చిక్కుకున్న పావురములు అన్నీ కలిసి ఒకేసారి వలను పట్టుకొని పైకెగిరి పోయాయి కదా!

III. వినండి-చర్చించండి-రాయండి.

అ. జవాబులు రాయండి.

1. తల్లిదండ్రులు ఎవరితో సమానులు?
2. పరహితము కూర్చునవేవి?
3. సింహమును కుందేలు ఏవిధంగా సంహరించింది?
4. సామాన్యుడు మంచి గుణములను ఏ విధంగా గ్రహిస్తాడు?
5. ఏయే పనులు చేయరాదు?
6. ఐకమత్యంగా ఉండటం వలన లాభమేమి?

ఆ. ఖాళీలను సరైన పదాలతో పూరించండి.

1. నష్టబెట్టబోకు ____________ పనులు.

అ) అమ్మ ఆ) నాన్న ఇ) అన్న

2. ____________ కంటే పరమార్థమున్నదా.

అ) పరహితము ఆ) పరమతము ఇ) పరసహితము

3. ____________ సౌరభంబు పొందదా దారంబు.

అ) తేనె ఆ) చెట్టు ఇ) పుష్ప

4. ____________ త్రొక్కి కాలు కడుగ నేల.

అ) గడుసు ఆ) అడుసు ఇ) ఇరుసు

ఇ. జతపరచండి.

'క' వర్గం	'చ' వర్గం
1. పావురములు	అ) శశంబు సంహరించె
2. సింహము	ఆ) కన్నతల్లి మనసు
3. పరుల కొరకె	ఇ) వలను పైకెత్తుకొని పోయె
4. కష్టబెట్టబోకు	ఈ) నాన్న పనులు
	ఇ) నదులు ప్రవహించు

IV. స్వీయ స్పందన

1. అపాయాన్ని ఏవిధంగా తప్పించుకోవచ్చునో ఏదేని ఒక సంఘటన ఆధారంగా తెల్పుము.
2. నీ స్నేహితునిలో ఉన్న మంచి గుణములను నీ సొంతవాక్యాల్లో రాయుము.
3. నువ్వు ఏవిధంగా అందరితో కలిసి మెలిసి వుంటావో తెలియజేయి.

V. భాషావగాహన

అ. కలిపి రాయండి

1. పరమార్థము + ఉన్నదా = ________
2. సాధ్యము + ఐన = ________
3. పైకి + ఎత్తుకొని పోయె = ________
4. తప్పును + అపాయమ్ము = ________

ఆ. విభక్తులు గుర్తించి రాయండి.

1) పరుల కొరకు నదులు ప్రవహించును.
2) తనకు తగని పిచ్చి పనులకు పోనేల.
3) పావురములు వలను పైకెత్తుకొనిపోవె.
4) బావి నీటిలోని ప్రతిబింబమును చూసి.

VI. సృజనాత్మకత

1. "ఉపాయంతో అపాయాన్ని తప్పించుకోవచ్చు"- అన్న నీతికథను తెలుసుకోండి.
2. ఈసపు నీతికథలు, అక్బర్ బీర్బల్ కథలు అంతర్జాలం ద్వారా తెలుసుకోండి.

VII. లేఖన నైపుణ్యాలు:

నివేదిక

మీ పాఠశాలలో జరుపుకొన్న తాలూకా స్థాయి 'సైన్స్ ఎగ్జిబిషన్' గురించి కింది అంశముల ఆధారంగా నివేదిక రాయండి.

అంశములు :-

- తేది
- సమయము
- ప్రదేశము
- పాల్గొన్న వివిధ పాఠశాలలు
- ప్రదర్శించిన వివిధ రకాల ప్రాజెక్టులు/ప్రయోగాలు
- ముఖ్య అతిథిచే బహుమతుల ప్రదానం
- ముఖ్య అతిథి సందేశం
- వందన సమర్పణ.

నేనివి నేర్చుకున్నా:

- తల్లిదండ్రుల పట్ల గౌరవం.
- ఉపాయంతో అపాయాన్ని తప్పించుకోవడం.
- జోలిమాలిన పనులు చేయరాదు.
- ఇతరులకు సహాయం చేయడం.
- ఐకమత్యమే మహాబలం.

ఉ.సూ.: నిత్యజీవితంలో జరిగే వివిధ సంఘటనలు, వివిధ రకాలైన సామెతల ద్వారా విద్యార్థులకు తెలపండి.

ఉ.సూ.: మరికొన్ని నీతి పద్యాలను ఉపాధ్యాయులనుండి తెలుసుకోండి.

I9CHH3